

PRAWA CZŁOWIEKA

PODCZAS KONFLIKTÓW ZBROJNYCH

CZĘŚĆ 1

W czasie konfliktu zbrojnego kwestie poszanowania i ochrony praw człowieka nabierają szczególnego znaczenia. To właśnie w trudnych momentach wojennego chaosu ochrona i propagowanie praw człowieka stają się jeszcze ważniejsze. W pierwszym z naszych przewodników edukacyjnych wyjaśniamy, dlaczego **prawa człowieka mają znaczenie podczas wojny**, szczególną uwagę poświęcając kwestii ochrony godności, bezpieczeństwa i dobrostanu jednostek, w tym cywilów, bojowników i osób pozbawianych wolności.

NAWET WOJNY MAJĄ ZASADY

CO DZIEJE SIĘ Z PRAWAMI CZŁOWIEKA W CZASIE KONFLIKTU ZBROJNEGO?

Prawa człowieka są uniwersalne: dotyczą wszystkich ludzi, zawsze. Pojęcie praw człowieka obejmuje szeroki zakres tematów i zagadnień, od prawa do wolności wypowiedzi, przez prawo do zdrowia, po prawo do uczestnictwa w życiu kulturalnym. Prawa te są zostały wyrażone w szeregu deklaracji i konwencji dotyczących praw człowieka. Jedną z najbardziej znanych jest Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, powstała w reakcji na wydarzenia II wojny światowej. Inne obejmują Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych, Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych oraz Konwencję o prawach dziecka.

Wiele osób zastanawia się, co dzieje się z ochroną praw człowieka podczas konfliktów zbrojnych. Czy wówczas ludzie nadal mają te same prawa? A może prawa człowieka nie są już przestrzegane, chronione i realizowane na tym samym poziomie, co w czasie pokoju, ze względu na masowe stosowanie przemocy i zamęt spowodowany konfliktem zbrojnym?

Ludzie mogą i powinni oczekiwać, że nadal będą mieli możliwość korzystania z przysługujących im praw człowieka. Dotyczy to **praw politycznych i obywatelskich**, w tym prawa do życia i prawa do rzetelnego procesu. Na przykład zakaz okrutnego, niehumanitarnego albo poniżającego traktowania lub karania obowiązuje również podczas ekstremalnych stanów zagrożenia publicznego, takich jak wojna. Dotyczy to także **praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych**. Na przykład dzieciom nadal przysługuje prawo do edukacji, nawet w czasie konfliktu zbrojnego lub klęsk żywiołowych. Ludzie mają prawo do opieki zdrowotnej, mieszkania, jedzenia i czystej wody. Podczas gdy konflikty zbrojne oddziałują często destrukcyjnie na prawa człowieka, **państwa nadal mają obowiązek szanować, chronić i realizować prawa wszystkich jednostek i grup.**

CO DZIEJE SIĘ Z PRAWAMI CZŁOWIEKA W CZASIE KONFLIKTU ZBROJNEGO?

W czasach kryzysu, który może poważnie wpłynąć na ludność danego kraju, rząd może nie być w stanie gwarantować przestrzegania praw człowieka w taki sam sposób, jak zwykle. Może do pewnego stopnia zmodyfikować normalny sposób działania, aby poradzić sobie z sytuacją kryzysową. Na przykład w przypadku klęski żywiołowej, takiej jak trzęsienie ziemi lub powódź, władze mogą wydać nakazy ewakuacji, aby przenieść ludzi ze stref niebezpiecznych do bezpieczniejszych miejsc, organizując transport i tymczasowe zakwaterowanie. Podczas konfliktu zbrojnego z kolei, zasoby takie jak żywność, woda, lekarstwa i paliwo mogą być ograniczone, a rządy mogą je racjonować, aby zagwarantować wszystkim niezbędne dostawy.

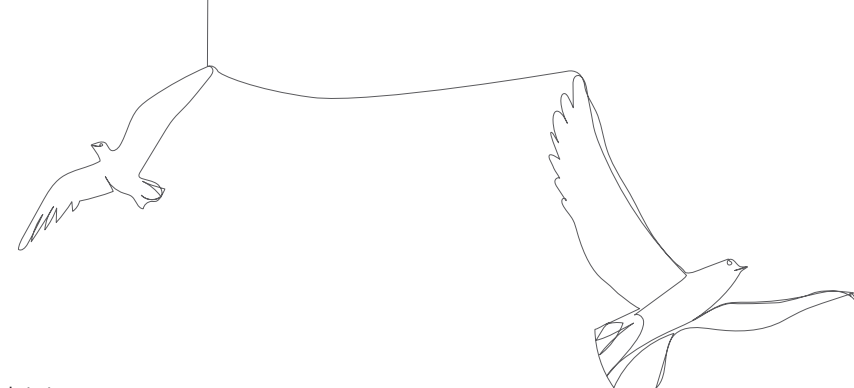
Rządy mogą jednak ograniczać niektóre prawa człowieka tylko wtedy, gdy jest to absolutnie konieczne i w dalszym ciągu muszą przestrzegać prawa międzynarodowego. Nadal ponoszą odpowiedzialność za swoje działania. Nie mogą również wykorzystywać sytuacji kryzysowych jako uzasadnienia dla niesprawiedliwego traktowania ludzi i dyskryminowania ich ze względu na rasę, kolor skóry, płeć, język, religię lub z innych powodów.

Niektóre prawa człowieka są uważane za tak istotne dla ochrony każdego człowieka, że nigdy nie można ich zawiesić ani zmienić, nawet w czasie konfliktów zbrojnych lub w sytuacjach kryzysowych. Należą do nich:

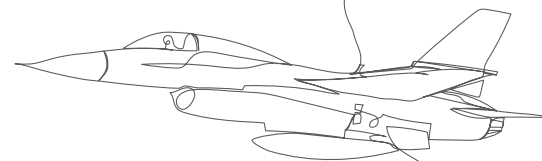
- ▶ prawo do życia;
- ▶ zakaz stosowania tortur lub innych form złego traktowania;
- ▶ zakaz niewolnictwa;
- ▶ fundamentalne wymogi rzetelnego procesu sądowego;
- ▶ prawo do wolności myśli, sumienia i wyznania lub przekonań;
- ▶ zakazy brania zakładników, uprowadzeń i wymuszonych zaginięć;
- ▶ minimalne podstawowe obowiązki wynikające z praw człowieka, na przykład podstawowa opieka zdrowotna bez dyskryminacji, żywność, podstawowe schronienie i bezpieczna woda.

**PRAWA CZŁOWIEKA ZAWSZE MAJĄ ZASTOSOWANIE,
RÓWNIEŻ PODCZAS KONFLIKTÓW ZBROJNYCH.**

Państwa są zawsze zobowiązane do przestrzegania praw człowieka, nawet w czasie wojny i konfliktu zbrojnego. Jest to określone w międzynarodowych ramach prawnych dotyczących praw człowieka. W czasach konfliktów zbrojnych zaczynają obowiązywać również inne przepisy regulujące działania wszystkich stron: **międzynarodowe prawo humanitarne.**

CZYM JEST MIĘDZYNARODOWE PRAWO HUMANITARNE?

Nawet podczas wojny i konfliktów zbrojnych obowiązują pewne zasady. Nazywa się je międzynarodowym prawem humanitarnym lub prawem wojny.

Międzynarodowe prawo humanitarne określa, co może, a czego nie może zrobić strona konfliktu zbrojnego. Określa zasady ochrony ludności cywilnej, czyli osób, które nie brały i nie biorą lub już nie biorą udziału w działaniach wojennych. Nakłada również ograniczenia na środki i metody prowadzenia działań wojennych. Pomaga ratować życie, redukować cierpienie i ograniczać szkodliwe praktyki stosowane przez państwowe i niepaństwowe ugrupowania zbrojne podczas konfliktów zbrojnych. Innymi słowy, definiuje dopuszczalne zachowanie podczas konfliktów.

Prawom międzynarodowe normy ochrony praw człowieka i międzynarodowe prawo humanitarne współistnieją i nakładają się na siebie, oferując lepszą ochronę ludności cywilnej i innym osobom w konflikcie.

Zasady te można znaleźć przede wszystkim w Konwencji genewskich z 1949 r., ich Protokołach dodatkowych z 1977 r. oraz Konwencji haskich z 1907 r.

Mimo że międzynarodowe prawo humanitarne jest często łamane, przestrzeganie jego zasad znacznie zmniejsza ludzkie cierpienie. Wszystkie państwa, ugrupowania zbrojne i uzbrojeni dysydenci mają obowiązek przestrzegania międzynarodowego prawa humanitarnego. Zasady międzynarodowego prawa humanitarnego są uniwersalne, bezwarunkowe i nie wymagają wzajemności: naruszenie tych zasad przez jedną ze stron nie uzasadnia naruszenia przez stronę przeciwną jej własnych zobowiązań wynikających z międzynarodowego prawa humanitarnego.

KONFLIKTY ZBROJNE W SZCZEGÓLNY SPOSÓB POTRZEBUJĄ PRAWA.

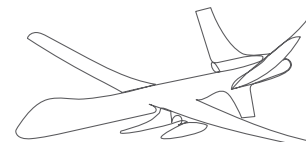

Obejrzyj ten 3-minutowy film przygotowany przez MKCK (Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża), który wyjaśnia zasady międzynarodowego prawa humanitarnego:

https://www.youtube.com/watch?v=ESwfxu_1Ko0

KRÓTKO MÓWIĄC: Podczas gdy międzynarodowe prawo humanitarne ma zastosowanie w szczególności do konfliktów zbrojnych, prawom międzynarodowe normy ochrony praw człowieka obowiązują przez cały czas, w tym w sytuacjach kryzysowych lub podczas konfliktów zbrojnych. Obejmują one zobowiązania do poszanowania, ochrony i realizacji praw człowieka, takich jak prawo do życia, edukacji, schronienia i zdrowia. Zobowiązania wynikające z prawom międzynarodowych norm ochrony praw człowieka mają zastosowanie nie tylko do państw w odniesieniu do ich własnych obywateli, ale także do postępowania tych państw, gdy są one zaangażowane w konflikty poza swoimi granicami, w tym inwazje i okupacje. Konflikty zbrojne nie zwalniają z przestrzegania tych zasad, a wręcz przeciwnie. W trakcie konfliktów zbrojnych, ze względu na ich destrukcyjny charakter, konieczne jest narzucanie ram prawnych, które nie tylko mają służyć refleksji, ale które wynikają z konieczności ochrony ludności cywilnej i zmniejszania ludzkiego cierpienia.

NIKTÓRE Z ZASAD MIĘDZYNARODOWEGO PRAWA HUMANITARNEGO

1 OCHRONA LUDNOŚCI CYWILNEJ

Większość osób w strefach konfliktu nie bierze czynnego udziału w działaniach wojennych, nawet jeśli opowiada się po którejś ze stron. „Cywile” to ludzie – zarówno dzieci, jak i dorośli – którzy nie są bojownikami ani walczącymi członkami ugrupowań zbrojnych. Międzynarodowe prawo humanitarne ma na celu ochronę ludności cywilnej i innych osób przed krzywdą podczas operacji wojskowych. Niektóre osoby są uważane za bardziej podatne na zagrożenia, a tym samym wymagają większej ochrony – na przykład dzieci, osoby chore i ranne lub osoby pozbawione wolności.

2 OCHRONA DZIECI

Dzieci są często narażone na większe ryzyko podczas konfliktu i dlatego są objęte szczególną ochroną na mocy międzynarodowego prawa humanitarne. Należy im zapewnić opiekę i pomoc, których potrzebują. Należy podjąć kroki w celu ochrony dzieci na wszelkie możliwe sposoby, aby pomóc im nadal uczęszczać do szkoły pomimo konfliktu, aby zapobiec ich rekrutacji jako dzieci-żołnierzy, aby upewnić się, że nie zostaną one odebrane swoim rodzinom lub oddzielone od nich, a zwłaszcza uprowadzone.

3 OCHRONA SZPITALI I SZKÓŁ

Obiekty cywilne, takie jak budynki mieszkalne, szkoły i szpitale, podlegają szczególnej ochronie. Struktury te nie powinny być atakowane i nie powinny być wykorzystywane do celów wojskowych. Międzynarodowe prawo humanitarne wymaga od wszystkich stron poszanowania i ochrony szpitali, personelu medycznego i pacjentów. Celowe ataki na te obiekty to zbrodnie wojenne, za które grozi odpowiedzialność i które podlegają ściganiu na arenie międzynarodowej. Szkoły są również obiektami cywilnymi, podobnie jak budynki mieszkalne i miejsca kultu religijnego, i o ile nie są wykorzystywane do celów wojskowych, nie mogą być atakowane. Biorąc pod uwagę znaczenie instytucji edukacyjnych dla każdego społeczeństwa, strony konfliktu nie powinny wykorzystywać szkół do jakichkolwiek celów wspierających ich wysiłki wojskowe.

4 ATAKOWANIE CELÓW WOJSKOWYCH BEZ UWAGI NA FAKT, ŻE WIELU CYWILÓW ZOSTANIE ZABITYCH LUB ODNIESIE RANY, JEST NIEZGODNE Z PRAWEM.

Istnieje tzw. zasada **proporcjonalności** będąca fundamentalną koncepcją w międzynarodowym prawie humanitarne. Wymaga ona, aby w konfliktach zbrojnych strony zestawily konkretną i bezpośrednią korzyść wojskową, jaką spodziewają się odnieść w wyniku ataku, z potencjalną krzywdą lub szkodą dla ludności cywilnej i obiektów cywilnych. Innymi słowy oznacza to, że szkody wyrządzone ludności cywilnej z powodu jakiegokolwiek ataku wojskowego nie powinny być nadmierne w stosunku do oczekiwanej konkretnej i bezpośredniej korzyści wojskowej. Umyślne przeprowadzenie nieproporcjonalnego ataku jest zbrodnią wojenną.

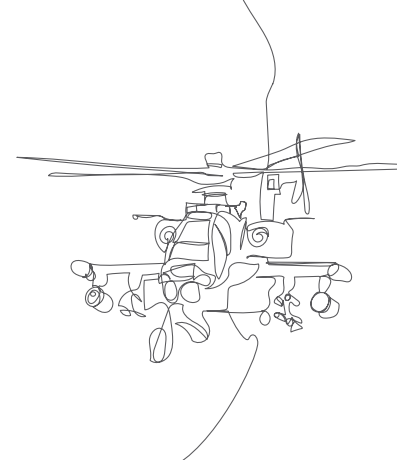
5 W RAZIE WĄTPLIWOŚCI NALEŻY PODJĄĆ DECYZJĘ NA KORZYŚĆ LUDNOŚCI CYWILNEJ.

Podczas konfliktów zbrojnych atakujący muszą przestrzegać zasady **rozdzielenia**, która jest kolejnym kamieniem węgielnym międzynarodowego prawa humanitarne. Oznacza to, że atakujący muszą upewnić się, że ich cele są celami wojskowymi, a nie cywilnymi.

Międzynarodowe prawo humanitarne zabrania celowego atakowania ludności cywilnej i obiektów cywilnych, takich jak budynki mieszkalne, szkoły i szpitale. Ponadto zasada ostrożności nakłada obowiązek stałego dbania o to, aby przez cały czas prowadzenia operacji wojskowych oszczędzać ludność cywilną i obiekty cywilne. Należy zachować szczególną ostrożność w pobliżu stref cywilnych takich jak miasta. Atakujący muszą podjąć wszelkie możliwe środki ostrożności, aby uniknąć lub zminimalizować szkody, m.in. poprzez wydawanie odpowiednich komunikatów ostrzegawczych. Każdy atak powinien zostać odwołany lub zawieszony, jeśli okaże się, że cel nie jest celem wojskowym lub jeśli można podejrzewać, że krzywda wyrządzona ludności cywilnej będzie nieproporcjonalna i naruszy zasadę proporcjonalności.

OBALANIE MITÓW

Międzynarodowe prawo humanitarne zapewnia nam ramy regulacyjne dla konfliktów zbrojnych. Ale ponieważ normy prawne mogą wydawać się dość złożone, można je łatwo błędnie zinterpretować lub opacznie zrozumieć. Przyjrzyjmy się niektórym powszechnym błędnym przekonaniom na temat międzynarodowego prawa humanitarne i wyjaśnimy, co się tak naprawdę oznacza to pojęcie.

MIT: Międzynarodowe prawo humanitarne jest nieskuteczne, ponieważ jest stale łamane.

PRAWDA:

Chociaż naruszenia mają miejsce – i często są bardzo widoczne – wiele państw i niepaństwowych ugrupowań zbrojnych przestrzega międzynarodowego prawa humanitarne. Obecność naruszeń nie świadczy o nieskuteczności prawa, ale podkreśla potrzebę jego lepszego wdrażania, egzekwowania i skutecznego pociągania do odpowiedzialności. W rzeczywistości przestrzeganie tych zasad leży zasadniczo w interesie strony toczącej wojnę, ponieważ jej bojownicy i cywile również ucierpieliby bardziej, gdyby druga strona nie zastosowała się do obowiązujących norm.

MIT: Międzynarodowe prawo humanitarne jest nieistotne, ponieważ nie może być egzekwowane.

PRAWDA:

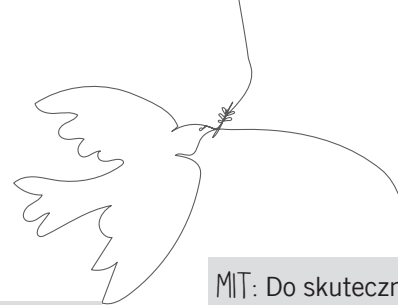
Międzynarodowe prawo humanitarne można egzekwować, wdrażając je jednocześnie na poziomie krajowym oraz poprzez działania międzynarodowych trybunałów karnych i innych instrumentów międzynarodowych, w celu pociągania do odpowiedzialności państwowych i niepaństwowych ugrupowań zbrojnych. Państwa są odpowiedzialne za włączenie norm międzynarodowego prawa humanitarne do swoich systemów krajowych i ściganie poważnych naruszeń tego prawa mających znamiona zbrodni wojennych, w tym poprzez stosowanie zasady jurysdykcji uniwersalnej. Jurysdykcja uniwersalna pozwala sądom krajowym na ściganie osób niezależnie od ich obywatelstwa lub miejsca popełnienia domniemanego przestępstwa. Międzynarodowy Trybunał Karny może ścigać osoby za zbrodnie wojenne. Firmy i korporacje mają obowiązek wdrożenia zasad należytej staranności, aby upewnić się, że ich działalność biznesowa nie narusza międzynarodowego prawa humanitarne, a jeśli tego nie zrobią, powinny zostać pociągnięte do odpowiedzialności. Wysiłki dyplomatyczne i presja społeczna ze strony społeczeństwa obywatelskiego i organizacji międzynarodowych również odgrywają rolę w promowaniu przestrzegania międzynarodowego prawa humanitarne.

MIT: Podczas konfliktu zbrojnego cel uświęca środki.

PRAWDA:

Międzynarodowe prawo humanitarne opiera się na założeniu, że podczas wojny i w trakcie prowadzenia konfliktów zbrojnych istnieją ograniczenia, a niektóre działania są zabronione, niezależnie od potencjalnej korzyści militarnej, jaką można dzięki nim uzyskać. Obejmuje to przestrzeganie zasad rozróżniania, proporcjonalności i ostrożności. Kluczowymi zagadnieniami międzynarodowego prawa humanitarne jest ochrona ludności cywilnej i osób, które nie angażują się już w działania zbrojne oraz zapobieganie niepotrzebnemu cierpieniu żołnierzy i bojowników, aby zapewnić poszanowanie godności ludzkiej nawet podczas konfliktu zbrojnego. Pogląd, że osiągnięcie zwycięstwa wszelkimi koniecznymi środkami jest dopuszczalne, podważa te normy prawne i etyczne ustanowione przez społeczność międzynarodową.

OBALANIE MITÓW

MIT: Międzynarodowe prawo humanitarne to nowoczesny wynalazek.

PRAWDA:

Podstawowa zasada stania na straży człowieczeństwa w trakcie działań wojennych wywodzi się ze starożytności i od wieków stanowi część kulturowych i religijnych kodeksów etycznych. Podczas gdy współczesna – traktatowa – kodyfikacja międzynarodowego prawa humanitarного rozpoczęła się i rozwinęła w ciągu ostatnich ok. 150 lat, „rycerski kodeks wojenny” z okresu bitwy pod Lagny w 1439 r., obowiązujący w epoce średniowiecznych europejskich zmagających zbrojnych, islamskie zasady prowadzenia wojny opracowane przez proroka Mahammada w VII wieku i starożytne zasady indyjskie zwane Mahabharatą (ustanowione około 3100 r. p.n.e.) nakreśliły wczesne standardy ochrony ludności cywilnej i mienia cywilnego oraz humanitarnego traktowania więźniów.

MIT: Cywile nigdy nie mogą być celem ataku.

PRAWDA:

Prawdą jest, że ochrona ludności cywilnej jest jedną z podstawowych zasad międzynarodowego prawa humanitarного, wyraźnie zakazującą bezpośrednich ataków na cywilów. Sytuacja komplikuje się jednak, gdy cywile biorą bezpośredni udział w działaniach zbrojnych. Ludność cywilna jest chroniona przed atakiem, chyba że bierze bezpośredni udział w prowadzeniu wojny. Przykładem mogą być cywile chwytający za broń i bezpośrednio atakujący żołnierzy wroga, osoby cywilne obsługujące sprzęt wojskowy lub instalacje wojskowe czy dokonujące aktów sabotażu. Gdy dopuszczają się takich czynów, tracą ochronę przyznaną ludności cywilnej, ale tylko na czas ich bezpośredniego udziału w działaniach zbrojnych. Międzynarodowe prawo humanitarne chroni osoby, które nie biorą udziału albo przestały brać udział w działaniach zbrojnych.

MIT: Do skutecznego ostrzeżenia ludności cywilnej wystarczy wydanie wcześniejszego ostrzeżenia o nadchodzącym ataku, po przekazaniu którego można niezwłocznie przeprowadzić bombardowanie.

PRAWDA:

Samo wydanie ostrzeżenia nie zwalnia walczącej strony z odpowiedzialności wynikającej z międzynarodowego prawa humanitarного. Ostrzeżenie musi być skuteczne, niezwłoczne i jasne, a także umożliwić cywilom podjęcie działań ochronnych lub ewakuację obszaru docelowego i dać wystarczająco dużo czasu na wykonanie tych czynności. Ostrzeżenie powinno określać charakter zagrożenia, przewidywany czas ataku oraz działania, jakie ludność cywilna powinna podjąć w celu zapewnienia sobie ochrony. Niejasne lub ogólne ostrzeżenie może nie zostać uznane za wystarczające. Ostrzeżenia muszą być również możliwe do uwzględnienia. Na przykład nakazanie setkom tysięcy osób opuszczenia określonego obszaru w ograniczonym czasie i w warunkach, w których takie nakazy nie mogą zostać zrealizowane, nie może stanowić skutecznego, uprzedniego ostrzeżenia. Ponadto, wydawanie ostrzeżeń z wyprzedzeniem, bez względu na ich skuteczność, nie zwalnia strony ostrzegającej z obowiązku przestrzegania zasad rozróżniania, proporcjonalności i ostrożności.

OBALANIE MITÓW

MIT: Cywile przebywający w strefach konfliktu akceptują ryzyko tego, że mogą stać się ofiarami.

PRAWDA:

Istnieje wiele powodów, dla których cywile mogą pozostać na danym terenie po tym, jak wystosowane zostało ostrzeżenie. Przykładowe to: brak bezpiecznych miejsc, do których mogą się udać, obawa przed wewnętrznym przesiedleniem, odniesione rany lub choroba, obowiązki wobec słabszych członków rodziny, brak zasobów lub po prostu nadzieja na ochronę swojego majątku i środków do życia. Międzynarodowe prawo humanitarne chroni wszystkich cywilów i stanowi, że strony konfliktu muszą unikać wyrządzania krzywdy wszystkim osobom cywilnym, bez względu na ich lokalizację lub powody, dla których przebywają na atakowanym obszarze. Masowy lub bezpośredni atak na ludność cywilną, która nie opuszcza lub nie może opuścić obszaru po ostrzeżeniu, wynikający wyłącznie z faktu, że pozostała w swoich domach, narusza zasadę rozróżniania.

MIT: Wzięcie zakładników jest dopuszczalną metodą prowadzenia działań wojennych.

PRAWDA:

Międzynarodowe prawo humanitarne zabrania brania zakładników. Branie zakładników jest zbrodnią wojenną.

MIT: Nie istnieją żadne ograniczenia prawne dotyczące użycia siły na terytoriach okupowanych.

PRAWDA:

Międzynarodowe prawo humanitarne szczegółowo reguluje kwestie okupacji wojskowej, między innymi w celu ochrony okupowanej ludności cywilnej. Działania takie jak kary zbiorowe, przymusowe wysiedlenia, masowe i nieproporcjonalne ataki są zabronione i mogą stanowić zbrodnię wojenną.

TA LISTA MITÓW MOŻE WYDAWAĆ SIĘ JUŻ DŁUGA, ALE ISTNIEJE WIELE INNYCH, OBIEGOWYCH (I NIEPRAWDZYWYCH) OPINII.

CZY SŁYSZAŁEŚ_AŚ O INNYCH STWIERDZENIACH, KTÓRE TWOIM ZDANIEM MOGĄ BYĆ MITAMI? CZY MOŻESZ ZBADAĆ TEN TEMAT, ŻEBY POTWIERDZIĆ LUB OBALIĆ DANY MIT?

OBALANIE MITÓW

MIT: Przymusowe przesiedlenia miejscowej ludności na okupowanych terytoriach są dopuszczalne.

PRAWDA:

Międzynarodowe prawo humanitarne stanowczo zabrania przymusowego przesiedlania mieszkańców obszarów okupowanych. Przymusowe przenoszenie cywilów skutkuje rozbiciem tkanki społecznej i rozdzieleniem rodzin oraz narusza prawa jednostki.

MIT: Przenoszenie ludności cywilnej okupanta na terytoria okupowane lub zakładanie przez niego osiedli jest dozwolone.

PRAWDA:

Międzynarodowe prawo humanitarne surowo zabrania zakładania osiedli na terytoriach okupowanych i zabrania okupantowi przesiedlania własnej ludności cywilnej na te terytoria. Działania te wpływają na równowagę demograficzną obszaru, naruszają prawa mieszkańców i są sprzeczne z tymczasowym charakterem okupacji wojskowej, często podsycając dalsze konflikty i cierpienie. Prowadzą one do długofalowych zmian na okupowanych terytoriach i powodują trwałe szkody dla miejscowej ludności.

Poruszając się po zawiłościach międzynarodowego prawa humanitarnego, należy pamiętać, że jego zasady nie są tylko teoretyczne — mają na celu ochronę ludzkiej godności pośród okrucieństw konfliktów zbrojnych. Ty, jako obywatel świata, możesz przyczynić się przestrzegania tych standardów. Uzyskując aktualne informacje, opowiadając się za przestrzeganiem międzynarodowego prawa humanitarnego i popierając działania zmierzające do rozliczenia naruszeń, pomagasz budować świat, w którym te zasady są szanowane nawet w czasie konfliktu. Pamiętaj, że twój głos ma znaczenie w zbiorowych wysiłkach podejmowanych po to, aby w szczególności konflikty toczyły się zgodnie z prawem, a prawo to rozświetlało najmroczniejsze czasy.

CHCESZ DOWIEDZIEĆ SIĘ WIĘCEJ?

<https://academy.amnesty.org/>

Amnesty International

Weź udział w jednym z naszych bezpłatnych kursów na temat praw człowieka, takich jak „Wstęp do praw człowieka” lub „Prawa uchodźców”.

<https://www.icrc.org/en/war-and-law>

Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża

Poznaj obowiązki państw w zakresie ścigania przestępców oraz rolę sądów krajowych i międzynarodowych w egzekwowaniu międzynarodowego prawa humanitarnego.

<https://www.amnesty.org/en/what-we-do/armed-conflict/>

Amnesty International

Dowiedz się więcej o prawach wojny, o tym, jaka broń jest zakazana podczas wojny i kto jest najbardziej zagrożony podczas konfliktu.

WSZYSTKO O PRAWACH

PRAWA CZŁOWIEKA
A KONFLIKTY ZBROJNE:
NAWET WOJNY MAJĄ
ZASADY

Indeks AI: MDE 15/7458/2023

Język oryginału: angielski

[amnesty.org](https://www.amnesty.org)

AMNESTY
INTERNATIONAL

